

	Јавна здравствена установа Болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске Војске 53			УП-10-087
Коштана банка				
Страна 1 од 4	Издање: 2	Важи од: 2021-12-15	Одобрио Проф.др Златко Максимовић	Копија број Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством дефинише се поступак настанка и руковање банком костију, која се налази у оквиру Одјелења за хируршке гране - одсјек ортопедије, Јавне здравствене установе Болница „Свети Врачеви“ Бијељина, у даљем тексту (Болница Бијељина).

1.2 Подручје примјене

Ово упутство се примјењује у оквиру Одјелења за хируршке гране, тј. у свим одсјецима који су везани за настанак и руковање банком костију.

1.3 Надлежности за примјену

За доследну примјену овог упутства одговоран је директор Болнице Бијељина, а дужни су га поштовати и примјењивати сви учесници у процесу настанка и руковања банком костију.

1.4 Искључења

- Нема.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Стандарди за сертификацију и акредитацију за болнице.

2.2 Остали документи

- Нема.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

- Грефон је дио кости (глава бутне кости).

3.2 Скраћенице

- Rh фактор - резус фактор (сви људи се дијеле на: Rh+ (рх позитивне) и Rh- (рх негативне). Људи са рх позитивном крвљу стварају резус протеин, док га људи са рх- негативном крвљу не стварају.

4. ОПИС ПОСТУПКА (ПРОЦЕСА)

4.1 Настанак банке костију

Настанак банке костију у искључивој је надлежности специјалисте ортопеда, који врши процјену стања пацијента да ли он може бити потенцијални дозор или не. Прије узимања главе бутне кости од пацијента, ортопед усменим, а касније писменим путем упознаје пацијента о појединостима везаним за похрањивање главе бутне кости у коштану банку. Уколико пацијент пристане на дозорство попуњава упитник и када су сви критеријуми адекватно попуњени врши потписивање обрасца ОБ-10-269: *Сагласност за донирање главе бутне кости*, исти се улаже у образац ОБ-10-052: *Историја болести* гдје се чува трајно. Ортопед провјерава крвну групу и Рх фактор, брзину седиментације еритроцита, Ц реактивни протеин. У току операције узима се брис са лигаментна кука који мора бити стерилан. Када су сви услови испуњени, глава бутне кости се може употријебити за донацију.

Болница Бијељина	Страна 2 од 4	Издање:	Важи од:	УП-10-087
		2	2021-12-15	

4.2 Критеријуми за одбијање донора

Поједини пацијенти не могу бити донори из оправданих разлога, те се они одмах искључују из процедуре донорства.

4.2.1 Стања код којих се обуставља донорство су:

- Малољетан донор;
- Активна или скорашња инфекција или сепса;
- Активна инфекција ткива за трансплантацију (остеомијелитис, коксити);
- Претходна инфекција туберкулозом;
- Активна инфекција „Спорим вирусима“ или позитивна анамнеза;
- Анамнестички податак да је постојала инфекција ХБВ, ХЦВ, ХИВ;
- Активна или ранија инфекција сифилисом;
- Скорашња вакцинација (4 седмице) живом вакцином (варичеле, жута грозница, заушке, полио, тифус, рубела);
- Реуматoidни артритис;
- Дифузно обољење везивног ткива / аутоимуна болест;
- Одбијање од стране пацијента;
- Метаболички поремећаји;
- Постојећи инсулин зависни дијабетес;
- Третман хормоном раста;
- Хронична терапија лијековима (посебно кортикостероидима);
- Скорашње излагање отровним супстанцама;
- Малигнитет;
- Донорска регија била изложена зрачењу;
- Хронични неуролошки поремећаји;
- Деменција;
- Пацијент не разумије упитник за пацијента (психијатријски пацијент) .

4.2.2 Специфични критеријуми за одбијање даваоца:

- Доказана ХИВ инфекција;
- Мушкарци који су имали хомосексуалне односе након 1977;
- Интравенски наркомани, сада или у прошлости;
- Имигранти након 1977 из земаља које су познате по ХИВ преносу;
- Пацијенти који болују од хемофилије, којима је даван концентрисани фактор коагулације;
- Сексуални партнери предходно наведених појединаца;
- Мушкарци и жене који се баве проституцијом у периоду након 1977.год. и појединци који су користили њихове услуге;
- Особе које су се у последњих 6 мјесеци тетовирале или радиле пирсинг;
- Пацијенти који су примали трансфузију крви прије 1980.год.;
- Пацијенти који су примали трансфузију крви изван Европе и Сјеверне Америке;
- Пацијенти који су били у подручјима са епидемијом САРС или су имали контакт са обољелим.

4.3 Припрема материјала за коштану банку

Након процјене коштане масе главе бутне кости и одлуке оператора о чувању исте, узима се брис са лигамента кука. На брис се лијепа етикета на којој се евидентира: датум, име и презиме те годиште пацијента. Брис се шаље исти дан, што прије након узимања.

Болница Бијељина	Страна 3 од 4	Издање:	Важи од:	УП-10-087
		2	2021-12-15	

Припрема кости за замрзивач врши се у асептичним условима у току операције. Опрана инструментарка промијени рукавице, обради и ослобађа главу бутне кости од меког и везивног ткива. Тако обрађену кост похрани у стерилну стаклену посуду и затвори поклопцем. Стерилну посуду ставља у стерилну фолију, коју завари апаратом за варење фолија. На фолију лијепи етикету са подацима; име и презиме пацијента, годиште, КГ и Рх фактор, датум, вријеме и број Историје болести пацијента. Одмах након овог поступка (у временском интервалу до 30 минута) стерилна посуда са главом бутне кости се похрањује у замрзивач на температуру - 80°C.

4.3.1 Чување, евидентирање и коришћење грефона

Грефон се чува у замрзивачу на температури од - 80°C. Замрзивач је опремљен звучним и свјетлосним алармом, ако се деси да температура унутар замрзивача изађе из радног опсега (од - 70°C до -90°C) аларм се огласи. Оглашавање аларма и промјена температуре на дисплеју, обавезно се евидентира и уписује у образац ОБ-10-191: *Евиденција температуре* „THERMO SCIENTIFIC“ – коштана банка. Хитно обавијестити техничку службу да би се квар отклонио и спријечило оштећење ткива. Евиденција грефона врши се у електронској форми на посебној табели, која се води у операционом блоку. У табелу се уписују:

- Редни број;
- Датум и вријеме узимања грефона;
- Број историје болести;
- Име и презиме пацијента коме је грефон уграђен;
- Годиште;
- Крвна група и РХ фактор донора;
- Број протокола налаза којим је утврђена негативност на Хепатитисе Б и Ц, ХИВ и Сифилис;
- Евиденција о резултату бриса и број протокола урађеног микробиолошког налаза;
- Стање грефона (уграђен, избачен...);
- Брис током уградње грефона и број протокола урађеног микробиолошког налаза;
- Датум уградње.

Да би користили грефон мора постојати микробиолошки налази у коме је евидентирано да су културе бриса остале стерилне. Када оператер одлучи да ће користити грефон, потребно је загријати двије боце физиолошког раствора који је неопходан за припрему самог грефона. Загријани физиолошки раствор вади се из гријача, отвара и сипа у стерилну посуду на столу за инструментирање. Затим се из замрзивача вади грефон, отвара пластична фолија и стерилним рукавицама скида поклопац са стаклене посуде. Опрана инструментарка стерилним инструментом узима грефон из посуде са кога узима брис (грефона који је обиљежен именом, презименом и годиштем пацијента, те га одмах шаље на микробиолошку анализу. Грефон се потом ставља у посуду са врелом физиолошким отопином. Кад се грефон одмрзне спреман је за обраду. Рок употребе грефона је 5 година од дана узимања.

5 ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

5.2 Обрасци

- ОБ-10-269: Сагласност за донирање главе бутне кости.
- ОБ-10-191: Евиденција оглашавања аларма на замрзивачу „THERMO SCIENTIFIC“ - коштана банка.

Болница Бијељина	Страна 4 од 4	Издање:	Важи од:	УП-10-087
		2	2021-12-15	

6.ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Сагласност за донирање главе бутне кости.	ОБ-10-269	Љекар – специјалиста ортопед	1	Трајно	Историја боплести	Архива
Евиденција оглашавања аларма на замрзивачу „THERMO SCENTIFIC“-коштана банка	ОБ-10-191	Медицинска сестра - техничар	1	5 година	Архива	-

